

СОЦИЈАЛНИ РАД И СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА

(Зборник радова V, Факултет политичких наука, Београд, 2002. године, стр. 310)

Катедра за социјалну политику и социјални рад Факултета политичких наука у Београду, уз финансијску подршку Министарства за социјална питања Републике Србије, објавила је, после четворогодишње паузе, пети по реду Зборник радова „Социјални рад и социјална политика“, дајући допринос развоју теорије и унапређивању праксе у области социјалне политике и социјалног рада. Зборник радова V „Социјални рад и социјална политика“, под уредништвом др Дренке Вуковић, садржи двадесет радова чији су аутори професори и сарадници Факултета политичких наука, Економског факултета, Дефектолошког факултета Универзитета у Београду, Института за политичке студије – Центра за социјалну политику у Београду и других институција и организација. Поред научних радника који су познати широј јавности у Зборнику су објављени радови аутора који тек почињу да раде на научној анализи друштвених проблема.

Објављени радови, поред критичког осврта на постојеће стање, указују на потребу и могућност промена у социјалној области, као и на неопходност унапређења научно-истраживачке делатности у овом веома широком подручју човековог деловања. Радови нису изгубили на актуелности и поред тога што је већина њих писана пре две године. У овом броју Зборника, за разлику од досадашњих, објављен је један историјски документ и један превод.

У структурно садржинском смислу Зборник је подељен у два дела. Први део је посвећен радовима из области социјалне политике, а други радовима из области социјалног рада. Први део Зборника, који чине дванаест радова, почиње анализом социјалне компоненте концепта „одрживог“ развоја, аутора др *Мире Лакићевић*. У свом тексту аутор разматра битне теоријске и социјалне аспекте одрживог развоја, указујући на посебну улогу државе у планирању развојних програма, координацији и реализацији концепта одрживог развоја, „неоправдано запостављеног у нашој теорији и пракси“. Следи анализа проблема савременог човечанства као што су: социјалне неједнакости, незапосленост,

експлоатација радника и сиромаштво, аутора *др Драгослава Кочовића*, који закључује да „нови светски поредак обилато сужава простор за социјални оптимизам” највећег дела човечанства. Један од најзначајнијих социјалних и економских проблема савременог човечанства, који се неће ни брзо ни лако превазићи, проблем незапослености, обрађен је у тексту *др Ане Чекеревац*. Са Европском стратегијом запошљавања, заједничком стратегијом Европске уније и држава чланица, која се састоји од три главна нивоа: водича за запошљавање, извештаја о њеној имплементацији и контроле имплементације од стране Европске комисије и Савета министара, читаоце упознаје *мр Тања Мишчевић*.

Улогом невладиног сектора у будућој социјалној политици Југославије, у оквиру пројекта „Социјална политика, демократско друштво и тржишна економија” бавио се *мр Мирослав Бркић*. „Један од кључних задатака реформе у социјалној политици Југославије”, по мишљењу аутора је, „успостављање односа сарадње и поверења између владиног и невладиног сектора”. У систему „мешовите социјалне политике” сви сектори треба да имају равноправну улогу.

У савременом свету, „У организацији и менаџменту успешних фирми тежиште се преноси на 'soft' (меке) димензије организације као што су: култура, клима, сатисфакција, Leadership (вођење), мотивација, систем награђивања, комуникације...”, о чему у свом прилогу пише *мр Зоран Ристић* и истиче значај добрих међуљудских односа у колективу, као и то да је „снага предузећа у способности свих запослених...”.

Одговор на питање ко се пита о наталитету у свом тексту даје *мр Драгана Динић*, критикујући досадашњу праксу да о наталитету углавном говоре „они којима је време рекреације давно прошло”. Депопулациони тренд захтева хитне мере пронаталитетне популационе политике, закључује аутор.

Различите социјално-политичке мере усмерене на подршку породици у САД, Канади и Шведској приказала је *мр Марина Петровић*. У раду су упоређени новчани трансфери, брига о деци и родитељско одсуство са посла и указано на њихова достигнућа у смислу правичности, ефикасности и ефективности.

Међународно правна заштита и старање о деци у оружаном сукобу предмет су интересовања *др Весне Кнежевић*.

Предић. Аутор у овом тексту идентификује правни оквир заштите деце у оружаним сукобима и анализира релевантна документа и главне правце деловања Уједињених нација на овом пољу, али се и пита „да ли центар евентуалног будућег надзора – правног надзора – треба и може да буде Савет безбедности, који је био и остао орган политичког карактера”, или треба „успоставити правосудни надзор у овој изузетно осетљивој области?”

Проблемима социјалне политике као практичне делатности и као теоријске дисциплине у свом раду бавила се *др Снежана Пејановић*, а настанком, општим одређењем геронтологије као и поделом и дефиницијом ужих дисциплина ове науке, *др Лидија Козарчанин*. Први део Зборника завршава се разматрањем становништва као фактора социјалне политике, аутора *Весне Божиловић*.

У другом делу Зборника, у раду „Карактер и садржај интерперсоналних односа у дому за стара лица” *др Дренка Вуковић* указује да је успостављање ваљаних интерперсоналних односа у новој социјалној средини врло важно за кориснике дома, особље, али и рођаке. У раду се разматра, уз коришћење истраживања немачких аутора у недостатку дома-

ћих, комплекс питања која се тичу социјалних контаката, улога, конфликта и сарадње између запослених у дому, старих и њихових рођака.

Анализу схватања *Драгољуба Јовановића* о социјалном васпитању и социјалном раду у свом тексту је дао *др Дарко Надић*, указујући на две димензије ових категорија: социјалну и политичку, као и на аспекте и специфичности социјалног рада на селу.

У раду *др Тамаре Џамоња-Игњатовић*, *Мирјане Гојковић* и *Елеоноре Влаховић* „Унапређење квалитета живота физички инвалидних особа на трајном смештају”, приказан је једногодишњи рад на пројекту чији је циљ био унапређење живота физички инвалидних лица на трајном смештају. Пројекат је обухватао различите активности као што су: психолошке, едукативне и уметничке радионице, предавања и др.

Народна предања као врело изворних принципа праксе добротних дела-камен темељац науке социјалног рада заокупљају пажњу *др Ива Растимира Недељковића*. Резултати истраживања *др Недељковића* „недвосмислено и систематски откривају народна предања као непресушна врела бројних познатих и непознатих начела добротних дела као

начина и логике живота, па тиме и специфичне и изворне основе науке и праксе професионалног социјалног рада". О етици Леонарда да Винчија, као одредници истинског социјалног рада и људске хуманости у Зборнику пише *др Милан Петричковић*.

Истраживањем социјално-културних обележја породица душевно оболелих починилаца кривичних дела и улогом социјалног рада у третману душевно оболелих преступника, бавила се у свом прилогу *Милка Бабић*. Аутор указује на проблеме који се појављују при отпуста душевно оболелих починилаца кривичних дела, а посебно на немогућност реализације права на смештај у установу социјалне заштите и предлаже низ мера како би се овај проблем превазишао.

У Зборнику V затим следи одељак из монографије *мр Гордане Каћански*, који нас упознаје са првим прописом о пензијама у Србији, који је 2. августа 1841. године у Београду потписао *Михаило М. Обреновић*, књаз српски. Зборник се завршава текстом аутора *Matthew Colton/Walter Hellinsky* „Породични и институционални смештај у Европској унији” у преводу *Војина Видановића*.

Развноврсност питања и проблема социјалне политике и социјалног рада који су обрађени у Зборнику V, мулти-дисциплинарност у приступу истраживању и понуђена решења аутора свакако ће допринети интересовању шире читалачке публике. Аутор приказа Зборника најсрдачније препоручује.

Др Ана Чекеревац

Александар Југовић

ДРУШТВЕНА ПАТОЛОГИЈА И НОРМАЛНОСТ (Службени гласник, Београд, 2002)

Ову актуелну и високо стручну књигу младог перспективног аутора приказаћемо у наредном броју часописа